

Na internete nájdete dnes čokoľvek, len treba dobre hľadať. A ak máte chuť sa ďalej učiť, objavíte nie len kopu relevantných informácií, ale aj perfektné vzdelávacie nástroje a kvalitné kurzy. Hoci osobný kontakt a priame odovzdávanie vedomostí asi nenahradí, **vzdelávanie sa čoraz viac presúva na internet**. To je fakt. A ďalším faktom je MOOC.

autorka - Vladimíra Bukerová

→ Mnohé školy už dávno prišli na to, že internet môže byť silným spojencom. Tí, čo vedia jeho silu využiť, ponúkajú online kurzy nielen ako doplnok bežného štúdia, ale ako plnohodnotnú formu vzdelávania pre špecifické skupiny. Napríklad pre ľudí, ktorí sa nevedia uvoľniť v pravidelnom čase alebo im viac vyhovuje samoštúdium v čase, ktorý si sami určia. Pre nich má škola cez internet nepopierateľné výhody.

Španielka Esperanza Redondová sa učí online rada a často, aj keď rovnako rada má priamu interakciu v triede a knihy. „V poslednom čase robím veľa kurzov na internete, vyhovuje mi to, lebo môžem študovať vlastným tempom a kedy chcem.“ Prvý online kurz absolvovala kvôli práci ešte v roku 2007.

Podobne je na tom Slovenka Martina Vyškočová, ktorá popri tom, že viedie vlastnú vzdelávaciu akadémiu, trávi hodiny a hodiny tým, že si vyhľadáva na nete informácie, učí sa od iných, čo sama nevie, a robí si kurzy v oblastiach, ktoré ju zaujímajú. A učí sa programovať. „Možno o pár rokov budú už všetky kurzy cez internet, takže sa mi to zíde.“ Kvalita online vzdelávania sa pritom zvyšuje závrat-

Lenka Filkaszová

Budúcnosť je online

nou rýchlosťou a e-learning, ako sa mu hovorí inak, väčne konkuje formálnym akademickým inštitúciám. Mimochodom, vo veľkej miere ho na výcvik a rozvoj zamestnancov využívajú aj mnohé medzinárodné korporácie.

OTVORENÁ PRE KAŽDÉHO. História online štúdia má korene v Británii. Open University, ktorá sa zameriava na ďalšie vzdelávanie dospelých a štúdium na diaľku, patrí medzi študentmi k najobľúbenejším

Diplomy z Open University sú zárukou kvality absolventov

univerzitám v Británii, popri takých esách ako Oxford a Cambridge. Ocitla sa taktiež medzi stovkou najlepších vysokých škôl sveta, ktoré majú menej ako 50 rokov – ako jediná univerzita s online vzdelávaním. Od jej vzniku v roku 1969 na nej študovalo vyše 1,8 milióna ľudí. Dnes má štvrt milióna študentov, z toho 18-tisíc spoza hra-

níc. Má sedemdesať učiteľov, viac ako tisíc zamestnaných na plný úväzok, a tri a pol tisíc ďalších zamestnancov. Aj keď ponúka online štúdium (pred jeho érou boli kurzy korepondenčné), vôbec za inými akademickými inštitúciami nezaostáva. Táto univerzita je známa výbornými pedagógmi aj výskumom a jej obchodná fakulta drží krok s prestížnymi ekonomickými školami vo svete. Jej tímy sa podieľajú napríklad na výskumných projektoch pre Európsku vesmírnu agentúru a NASA a vývoji liečby rakovinových ochorení. Vydáva tiež vlastné učebnice a má partnerov po celom svete, takže umožňuje štúdium ľuďom v mnohých krajinách, vrátane Slovenska. Príbeh Open University je dôkazom, že štúdium online dnes vôbec neznamená iba okrajový doplnok v rámci vysokoškolského vzdelávania, ani to nie je „skladka“ pedagogického či študentského odpadu, ako to kedysi pri dištančnom či ďalšom vzdelávaní dospelých bývalo zvykom. Vo veľkej miere využíva sponzoring a spoluprácu s poprednými svetovými firmami, aby mohla ponúkať finančne dostupné štúdium na vysokej úrovni. Diplomy z Open University sú po celom svete uznávané ako záruka kvality absolventov.

Celoživotné vzdelávanie

AJ ŠKOLY SA UČIA. Éra e-learningu znamená, že učiť sa musia aj samotné školy a učitelia. Pre mnohých je využívanie internetu stále „pole neorané“. Online štúdium má svoje zákonitosti, ktoré treba poznáť. Aj keď je prístupné všetkým, nemusí byť pre každého. To bol záver výskumu na americkej Kolumbijskej univerzite, podľa ktorého mnohé online kurzy v dnešnej podobe môžu byť pre menej pripravených študentov skôr brzdou než pomocou.

Kvalitné online štúdium si vyžaduje dobrý obsah aj dizajn webových stránok, rozsiahlu podporu prostredníctvom internetových zdrojov, mediálnych kanálov a nových technológií, ale aj veľa času, obrovské nadšenie a veľmi špecifické schopnosti zo strany pedagógov, ktorí dokážu nájsť pulz digitálneho študenta. Sklbiť to nie je ľahké. Esperanza, ktorá vďaka osobnej skúsenosti môže porovnať situáciu v e-learningu spred siedmich rokov a teraz, si pochvaľuje: „Dnes je to naozaj podstatne lepšie. Je k dispozícii viac internetových nástrojov, množstvo rôznych študijných materiálov. Zlepšuje sa interaktívnosť.“

Iste nie sú ešte tam, kde by chceli a mohli byť, ale svetové univerzity neberú svoje vlastné štúdium tohto „predmetu“ na ľahkú váhu. A púšťajú sa do nového trendu. Open University bola predvojom nového typu online vzdelávania, ktoré v posled-

» Na Slovensku je online vzdelávanie v plienkach.
Alena Bušíková,
prodejkanka, VŠM/City University of Seattle

» Možno o päť rokov budú už všetky kurzy cez internet.
Martina Vyskočová,
majiteľka, Manažérská vzdelávacia akadémia

ných rokoch naberá na sile. Skrýva sa pod anglickou skratkou MOOC – massive open online courses, čiže hromadné otvorené online kurzy. Aj keď anglické slovo „masový“ je v tomto prípade príznačnejšie. Na niektorých populárnych kurzoch sa naozaj stretávajú obrovské masy, aj 60- až 70-tisíc študentov naraz. Kurzy, ktoré sú zadarmo, sú tiež otvorené normálnym pracujúcim ľuďom i nezamestnaným, nie len elite. Pritom ich často vyučujú profesori z top univerzít, ku ktorým sa bežný smrteľník len tak nedostane. Stačí vedieť jazyky, najmä angličtinu, nájsť si čas a energiu na štúdium a mať dobré internetové pripojenie.

COURSERA A TÍ DRUHÍ. Žiarivým príkladom jednej z inštitúcií, ktoré poskytujú široký záber MOOC kurzov na naozaj vysokej úrovni, je portál Coursera.org. Túto spoločnosť založili v apríli 2012 dvaja profesori IT zo Stanfordovej univerzity v Kalifornii, Andrew Ng a Daphne Kollerová. Systém je jednoduchý, zatiaľ mimoriadne účinný a prospešný pre všetkých zúčastnených. Dodávateľmi kurzov sú popredné univerzity zo Spojených štátov, Británie, ale aj Španielska, Francúzska, Číny, Izraela či Ruska. Väčšinou sú v angličtine, niekedy v jednom z ďalších svetových jazykov. Majú široký záber – od sociálnych a ekonomických tém cez prírodné vedy a medi-

Investícia do seba – zadarmo

PODNIKANIE A MANAŽMENT

» Združenie mladých podnikateľov Slovenska (zmps.sk) organizuje pravidelné bezplatné školenia aj pre nečlenov.

» Univerzitný technologický inkubátor na STU v Bratislave (inqb.sk) organizuje pravidelné biznis ráňajky s právnikmi, marketérmi či daňovými poradcami.

» Za symbolický poplatok sa veľa dozviete aj na podujatiach coworkingových centier The Spot a Connect v Bratislave, kde takmer každý deň beží workshop na témy marketingu, predaja, práva alebo informatiky.

» Videokurzy zamerané na riadenie firmy ponúka Vysoká škola manažmentu – City University of Seattle (vsm.sk/free-kurz).

» Na podnikanie a marketing sú zamerané aj rôzne YouTube kanály

od Marie Forleo, Dereka Halperna, Briana Tracyho či Tonyho Robbinsa.

FINANCIÉ

» Základy investovania, analýzy a obchodovania s komoditami prednášajú odborníci z Fio banky na bezplatných školeniach v Bratislave, Košiciach, Žiline a Banskej Bystrici (fio.sk/akcie-investicie/seminare).

» Bezplatné kurzy účtovníctva od Topolčian po Bratislavu robí Agentúra Jaspis (jaspis.sk)

INFORMATIKA

» Bezplatné e-booky o programovaní, sieťach či databázach sa dajú stiahnuť na FreeComputerBooks.com.

» Pre ženy, ktoré sa chcú naučiť programovať, sú po celom svete bezplatné workshopy RailsGirls.com so skúsenými programátormi.

VŠELICO

» Od výroby domáceho syra po Photoshop na Zlepšisa.sk - hoci nie úplne zadarmo, 5 eur za kurz je naozaj symbolický poplatok.

» Uznávaní profesori od Stanfordu po Princeton učia na portáloch Coursera.org, NovoEd.com a Udemy.com širokú škálu predmetov ako medicína, právo, informatika či história.

» KhanAcademy.org už nie sú iba videá venované matematike. Kurzy (od ekonomiky po história) sú preložené aj do češtiny na Khanovaskola.cz.

» YouTube je skvelý študijný zdroj plný inštrukčných a náučných videí. Kanál CreativeLIVE napríklad produkuje tvorivé kurzy od fotografovania po písanie kníh.

» Platforma SkillShare.com spája odborníkov z praxe a všetkých, ktorí sa chcú naučiť, ako

naštartovať vlastný biznis, navrhovať módu či písat scenáre.

» Videokurzy jazykov, marketingu či Excelu nájdete aj na Chytrak.sk, na mesiac bezplatne, prípadne za symbolické ceny.

» Bezplatné elektronické knihy na HundredZeros.com, Gutenberg.org, KoboBooks.com, OpenCulture.org, LibriVox.org či BooksShouldBeFree.com. E-booky zadarmo ponúkajú aj mnohí blogéri.

» Na sociálnej sieti Quora.com nájdete odpovede na všetko od cestovateľských destinácií až po to, čo jedia astronauti vo vesmíre. Výhodou je, že vám odpovedajú naozajstní astronauti či podnikatelia svetového formátu.

*Platené online kurzy:
Kurzy.sk, EduWorld.sk, Spravnykurz.sk, Elektronickekurzy.sk*

PRAMEŇ: mvakademia.sk

cínu až po kybernetiku či astrofyziku. Sú dostupné zadarmo online a od decembra aj cez mobilné aplikácie. Perspektívny študent sa zaregistroje, vyberie si kurzy, o ktoré má záujem, a ide na to. Môže – ale nemusí – sledovať všetky lekcie a robiť všetky zadania od prednášajúceho. Ak chce však kurz úspešne ukončiť, musí splniť určené podmienky. Kurz podporujú rozsiahle internetové zdroje, vrátane aktuálnych prednášok a diskusií, ktoré organizuje a moderuje prednášajúci, a študentské fórum. Podobných portálov je najmä v anglofónnom svete viacero, ale Coursera sa drží na čele.

TISÍCE SPOLUŽIAKOV. Esperanza aj Martina objavili Courseru krátko po jej vzniku. Esperanza sa tento rok prihlásila na desaťyždňový kurz základov egyptológie od Univerzity v Barcelone. Keďže bol v španielskej, prihlásilo sa „len“ 25-tisíc študentov. „Tritisík nás kurz aj ukončilo, vrátane týždenných kvízov a záverečného testu,“ informuje pyšne čerstvá absolventka. M. Vyskočová si už takisto Courseru „nátrvo“ vyskúšala a bola nadšená. „Pred rokom som študovala dejiny sveta. Veľa ľudí si myslí, že dejepis je o učení sa dátumov, čo je hlúpost. Profesor z Princetonovej univerzity nám ukazoval súvislosti, prečo sa niečo udialo a prečo práve tam. To vás prinúti rozmyšľať o tom, čo sa teraz deje a ako to môže ovplyvniť budúcnosť. Mali sme tiež online fórum, kde bolo zaujímavé vidieť, že študenti z iných krajín sa na históriu pozerali úplne inak.“

Keďže študentov sú desaťtisíce, nie je fyzičky možné, aby profesor hodnotil všetko osobne, aj keď sa zapája do diskusií na fórách a aspoň tak sleduje pokrok a spätnú väzbu na svoje lekcie. Práce si hodnotia študenti navzájom podľa určených pravidiel, ktoré zaručia čo najvyššiu objektívnosť. Niektorí profesori (a participujúce univerzity) vydávajú osvedčenia o úspešnom ukončení kurzu, iní nie. Za príplatok si zabezpečíte certifikát, ktorý môže byť uznaný školou alebo zamestnávateľom. Či už s certifikátom alebo bez neho, štúdium cez portál Coursera s vynikajúcimi profesormi a spolužiakmi z celého sveta je zážitok a vaša firma či potenciálny zamestnávateľ ho nemôže brať inak ako plus.

ČO Z TOHO MAJÚ? Je jasné, ako z MOOC kurzov profitujú ich účastníci. Pýtate sa ale, čo z toho majú školy a profesori? Slúži ako vynikajúca reklama pre inštitúciu aj prednášajúceho, prostriedok na popularizáciu témy či predmetu, ale aj ako užitočný testovací mechanizmus úrovne, zrozumiteľnosti, formátu a štruktúry toho-ktoreho kurzu. Takže je to situácia win-win, kde vyhráva každý. A čo z toho má Coursera? Sponzoring, nadačné príspevky a milióny krát drobný poplatok za certifikáty. Pritom si postupne buduje prestíž, aby mohla v budúcnosti podobne ako Open University po-

VOLNOSŤ AJ DISCIPLÍNA. Niekoľko online kurzov na tejto škole učí aj Lenka Filkaksová, ktorá o sebe hovorí, že je veľká fanúšička tohto typu štúdia. „Podľa mňa je online štúdium náročnejšie ako denné, keďže študent sa v rámci triednej diskusie nemôže schovať, musí niečo napísať a to niečo musí mať hlavu a päťu, takže je nútený si to vopred naštudovať.“ Vraj s tým súhlasia aj jej študenti: „Mám takých, ktorých som učila aj online, aj v triede. Takmer každý povie, že online je to náročnejšie, lebo si musia sami organizovať čas a prinútiť sa prispievať do diskusií. Zároveň hovoria, že z toho predmetu vedia viac, keďže ich zadaniami tlačí študovať naozaj každú tému.“

Naznačuje to tiež ďalšiu vec – že rovnako ako v triede, aj úspech online kurzu stojí a padá najmä na učiteľovi. Pravda, za predpokladu, že má škola vytvorený funkčný systém. „Je v silách učiteľa vytvoriť aj online triedneho ducha. Som veľmi hrdá, keď sa mi toto podarí. Znamená to veľa práce, ale zároveň mám možnosť stretnúť ľudí, ktorí by inak študovali nemohli. Ich skúsenosti každý predmet veľmi obohatia a vlastne sa učíme všetci navzájom,“ konštatuje Lenka.

A takisto ako študentom, flexibilita online štúdia vyhovuje aj učiteľke: „Pre mňa online štúdium znamená veľa. Dalo mi šancu užiť si moje deti, keď boli malé, a nevypadnúť z pracovného tempa. Môžem pracovať v čase, ktorý mi vyhovuje. Je to však náročnejšie v tom, že musím čítať všetky príspevky od všetkých študentov, treba často posielat spätnú väzbu, aby študenti stále cítili tú ľovečinu za obrazovkou.“

» Vďaka online kurzom stretávam ľudí, ktorí by inak študovať nemohli

núkať aj platené kurzy. Percentá z koláča zisku budú dosťať aj univerzity. Úspech tohto a podobných portálov nútí k zamysleniu, kolko ešte prezijú menej kvalitné školy, keďže môžete „chodiť“ na prednášky profesora zo Stanfordu, Princetonu či Manchesteru – a k tomu úplne zadarmo.

SLOVENSKÝ ONLINE. Vysoká škola manažment/City University of Seattle v Bratislave a Trenčíne má šťastie, že môže v tomto smere využívať skúsenosti americkej partnerskej inštitúcie. „Na Slovensku je online vzdelávanie ešte stále v plienkach, mnogé školy ho ponúkajú, ale iba ako komponent k dennému alebo externému štúdiu, v USA je oveľa populárnejšie. Čo sa týka VŠM, v online programoch máme asi tretinu všetkých študentov,“ hovorí prodejkanka Alena Bušíková.

Tento typ štúdia testujú a rozvíjajú asi desať rokov. „Postupne sa to vyvíja, teraz už máme aj novinku MOOC a viac multimediálnych prezentácií a online kvízov. Máme okolo sto online kurzov každý tri-mester.“ Novinkou je online program pre verejnlosť Manažment v kocke, ktorý jeden z piatich šesťtyždňových predmetov ponúka formou MOOC zadarmo na vyskúšanie.

» **Coraz viac kurzov robím online, vyhovuje mi to, lebo môžem študovať hocikedy a vlastným tempom**

Esperanza Redondová